

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968.*
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-d1e25332/facsimile.pdf> (tilgået 30. juli 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

der end Kongen, var Hensigten ikke opanaet ved den Bestemmelse som er tagen i Udskiftet, at det er for Kongens Regjerings Tid, at Bestaandningen skal være fastet, og det vilde da være nødvendigt at faae den Mening, som man har villet lægge i Bestemmelsen, udtrykt paa en heldigere Maade, end den er. Meningen er aabenbar den, at der ikke maatte kunne lægges noget Indtilaet fra Rigsdagens Side til Forandring i Grundloven, saalænge den Konges Regjering varer, for hvem den er bestemt. Og denne Mening ikke holdt indtrykt, maatte man have mere passende Udtryk, thi det er uendeligt en vigtig Bestemmelse, at alle Kongens hede Stilling skal kunne erhverve sig under Condition ved Forslag om at nedsætte Grundloven, og det har uopaaarlige været Hensigten med Paragraphen at bestemme dette i Medfør af, at i andre Sætnet er Grundloven et Spørgsmaal, som herer ind under den almindelige Afgjærelse af Finanslovgivning.

Bjerring: Den Bestemmelse, som findes i § 15, findes mig at være meget hensigtsmæssig, og det af den Grund, at det vilde være lidet fornødt, om det i en Lov, som fastsætter Kongens Grundlovsbestemmelser, at disse Grundlovsbestemmelser ikke indtil videre, eller at den sidste gjælder 2 Aar, 3 Aar, 5 Aar o. s. v. Her haaber jeg, at den skal bestemme sig for Kongens Regjeringstid; men naar der saar, at den skal forandre sig ved Lov eller rettere sagt, naar det indholdes i Ordene, ligger deri, som mig synes, den meget vigtige Bestemmelse, at alle Regjeringer og heller alle Rigsdage paa egen Haand, eftersom Kongen jo selvsamme Grundlovsbestemmelser har et absolut Veto, kan forandre den endog fastsætte Grundloven, men at til Forandring dertil udtrykkes Sammenfald af begge Statsmagter. Det er den Garant, som ligger i § 15.

Fischer: Mig forekommer det, som her maatte være en Misforstaaelse af Udtrykket „ved Lov“. Udtrykket „ved Lov“ saar her, forekommer det mig, som Misforståelse til hvad man alene vilde sige „ved grundlovsbestemmelser“. Man kan til en vis Grad betragte Forfatningsloven som en forligende Grundlovsbestemmelse, som varer for den Konges Regjeringstid, for hvilken den er fastsat. Derfor det var muligt at fastsætte en Grundlovsbestemmelse, da man nu ikke kan det, fastsætter man den i fortætte Mellemrum endog for Kongens Regjeringstid. Nu er der sædvanlige Regler for, hvorefter Grundlovsbestemmelser skulle sættes, og disse Regler har man ikke troet at burde overføre paa Forfatningsloven af Grundloven; man har troet, at den kunde fastsættes som en almindelig Lov — saaledes troer jeg, at Udtrykket „ved Lov“ her maatte forstaaes, men paa ingen Maade forstaaes det, at det skulde være en Lov, der ligesom enhver anden Lov kan røffes fra Kar til andet, thi da havde de Udtryk „for Kongens Regjeringstid“ set ingen Betydning.

Debføeren: Jeg kan ingenlunde anse den Bestemmelse, som den anden Grundlovsbestemmelse vil have, at Udtrykket „ved Lov“ skal være taget i, men anser det for aldeles klart, at Ordet „Lov“ har i denne Grundlovs Bestemmelse en dobbelt Betydning, nemlig dels Grundloven og dels Finansloven. Det forekommer mig ganske klart, at naar det siges, at Grundloven bestemmes i Lovs Form, da er dermed sagt, at den ikke bestemmes i den Form, som er fastsat for Grundlovsbestemmelser Afgjærelse, men paa den anden Side, at den heller ikke fastsættes under de Former, som er bestemte for Finanslovsbestemmelser Afgjærelse. Naar man nu siger, at Meningen aabenbart har været den, at der ikke skulde kunne ske Forandring i den Bestemmelse, som endog er truffen ved Lov for Kongens Regjeringstid, da kan jeg jo ikke sige, hvad Meningen har været; men jeg har bemærket, at den Mening, som man nu giver disse Ord, er aabenbar, og jeg ser paa dem, at den naturlige Betydning af disse Ord er den, hvori Udvalget har taget dem, og jeg kan aldeles ikke se, at Regelen, saaledes som den er givet i § 15, ikke skulde have sin gode Betydning, ligesom jeg ikke troer, at der vilde være noget Besættelse ved at sige, at Indtilaet til en Forandring alene maatte komme fra Kongen; thi saa sandt, som man ikke kunde forbyde, at Spørgsmaalet blev rettet i Hovedsagen, saa sandt kunde man i Bifølgelsen Intet opanaet. Hovedsagen er

ganske simpel den, at ved Kongens Thronbestyrelse skal Grundloven for hans Regjeringstid fastsættes ved Lov; nu kan det tænkes, at der senere kan være gode Grunde til at gjøre Forandring deri. Da man troer, at naar Noget ved at umuliggjøre dette, eller om man vil tillade, at det kan ske, er et Spørgsmaal, som kan afgjæres fra forskjellige Synspunkter; men det er vist, at Bestemmelsen, saaledes som den staar, er meget forfærdig derfor, at Kongens Grundlovsbestemmelser under Forandring hører sig. Dette forekommer mig aldeles indlysende.

Fischer: I saa Hald maatte jeg blot forberede mig et Andringforslag, som skal gaae ud derpaa, at Bestemmelsen fastsættes i den Bestemmelse, som jeg har foreslaaet den.

Ordføreren: Jeg skal tillade mig at gjøre den Bemærkning, at det ikke forekommer mig, at den omhandlede Paragraph kan foretages anderledes, end som den er af Grundloven og den anden Ordlyd, og det forekommer mig, at man alene vil tillægge Grundloven som Lov en anden Bestemmelse, dens Uafvendelighed. Derfor man vil have, at den skal være uafvendelig, kunde der ligesom kunne komme Indtilaet til Forandring fra Kongens Side, som fra Forfatningsloven. Jeg troer forresten ikke, at Sagen kan medføre nogen Besværlighed, thi det vil vel ved høj Forfatningsloven findes den Takt, at den ovennævnte vil afgjøre eller ikke indlade sig paa et Andragende, som maatte fremkomme om Nedsættelse af Grundloven, og dets Kaaber sig, at Regjeringen vil have den Hæder at sætte sig Sammen dertil. Jeg troer, dette er det naturlige til disse Tilfælde; det var kun, naar det maatte indtræffe saa overordentlige Omstændigheder, at Grundloven i ualmindelig Grad behøvede Forret, at en Hæder, som jeg vil sige en ualmindelig Hæder, og som var begrænset i forandrende Forhold, muligvis kunde finde Indgang hos Kongen; men naar ingen saadanne Omstændigheder er forhaabede, at man finder sig foranlediget til at gaae ind derpaa, troer jeg ikke, det i forberede Grund kan udføle ham, at saadanne Forretninger kunne komme frem; man hvoledes man og betragter Tingene, synes mig afgjort, at saaledes som Grundlovsbestemmelser er fastsat, kan alle Noget være til Hindrer for Andragender eller Forslag, hvoledes fra Kongens eller fra Forfatningslovens Side, men der vil være politisk, moralsk eller Samfundslig Grunde for, at man kan under meget tvivlsomme Omstændigheder vil fremkomme med saadanne Forslag.

Man gik derpaa over til § 17.

Ordføreren: Udskiftet § 17 lyder saaledes:

„Kongen er ansvarlig; hans Person er hellig og uanfæktelig.“

Til denne Paragraph har Udvalget bemærket følgende:

„I denne Paragraph, der skal udtrykke Kongens konstitutionelle Ansvarlighed og hans Personens Hellighed og Uanfæktelighed, har Udvalget troet, at et Tillæg om Ministrenes almindelige Ansvarlighed for Statsstyrelsen naturligt maatte indlægges. Man foreslaaer derfor, at der til Paragraphen føies følgende Bestemmelse:

„Ministrene ere ansvarlige for Regjeringens Forret.“

Ordføreren: Mig forekommer det ikke, at dette Tillæg: „Ministrene ere ansvarlige for Regjeringens Forret“ har sin rette Plads paa dette Sted, men at Spørgsmaalet om Ministrenes Ansvarlighed hører til de følgende Paragrapher, og ikke til § 17.

Schiern: Det vil af Diskussionen ligaa være i den anden Forfatningsbestemmelse, at det med Hensyn til § 8 i Udskiftet findes en Meningssvækkelse ved Udvalget, det nogle af dems Medlemmer vilde have en Bestemmelse om Meningen opnaet, medens Forfatningsloven vil fra Grundloven udtrykke enhver Omstændighed af Kongen, hvorefter, som det blev anført af en æret kristelig Rigsdagsmand, Sjællands høiærværdige Biskop, Særlingen fra den gamle Tid er forenet. Da nu, forudsat at denne Bestemmelse ikke fandt Sted, Kongens Betydning som „hellig“ i denne Paragraph findes uden nogen særegen Betydning at komme til at staa ved Siden af Ordet „ufanfæktelig“, og saaledes overflødig, skal jeg kun forberede mig et Andringforslag, som vil gaae ud paa, at dette Ord naturligtvis kan under den nævnte Forandring skal udgaae.

Sinnemann: Jeg troer dog ikke, at den anden Tale har set, thi her tales kun om en juridisk Hellighed. Ordet „hellig“ vil her kun sige, at den, der hører Kongen, er kvalificeret hellig.